

R. A. SHINER, *Knowledge and Reality in Plato's Philebus*, Assen, Van Gorcum, 1974, σσ. 79.

Ὁ R. Shiner διὰ τῆς ἀνωτέρω πραγματείας προτίθεται νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν περὶ γνώσεως καὶ ὄντος διδασκαλίαν τοῦ Πλάτωνος ἐν τῷ διαλόγῳ «Φιλήβου», βάσει ὀρισμένων χωρίων ἄτινα, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, καταδεικνύουν τὴν «ἀναθεωρητικὴν» στάσιν τοῦ φιλοσόφου ἐναντι τῆς προγενεστέρας αὐτοῦ περὶ ὑπερβατικῶν εἰδῶν θεωρίας.

Τὰ πέντε πρῶτα τμήματα τῆς πραγματείας, ἄτινα, καθ' ὁμολογίαν τοῦ συγγραφέως, ἀποτελοῦν εἰσαγωγὴν πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐρμηνευθησομένων χωρίων τοῦ Φιλήβου, ἀναφέρονται: α') εἰς τὴν διάκρισιν μεταξὺ concept καὶ conception (σσ. 13—21), β') εἰς τὴν περὶ ὑπερβατικῶν εἰδῶν θεωρίαν τοῦ Πλάτωνος (σσ. 22—25), γ') εἰς τὰ εἶδη τῶν σωκρατικῶν διαλόγων (σσ. 26—29) καὶ δ') εἰς τοὺς κριτικούς διαλόγους, τουτέστι *Τίμαιον*, *Παρμενίδην*, *Θεαίτητον* καὶ *Σοφιστήν* (σσ. 30—37).

Εἰς τὰ πέντα ἐπόμενα τμήματα τῆς ἐργασίας προσπαθεῖ ὁ Shiner νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ ἐξῆς χωρία τοῦ Φιλήβου: α') 14c—18d (σσ. 38—42), β') 23a—31d (σσ. 43—48), γ') 53c 4—55c 3 (σσ. 49—52), δ') 55c—62: (A) Γνώσις (σσ. 53—60) καὶ ε') 55c—62a: (B) Οὐσία καὶ γένεσις (σσ. 61—66).

Παρὰ τὴν παρατηρουμένην διστακτικότητά τοῦ Shiner (βλ. σ. 65), οὗτος ἐν τῷ Συμπεράσματι (σ. 67) ἐκφράζει γενικῶς τὴν γνώμην ὅτι κατὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ Φιλήβου ὁ Πλάτων ἀνεθεώρησε τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ περὶ ὑπερβατικῶν εἰδῶν. Τοῦτο τοῦλάχιστον, κατ' αὐτόν, συμπεραίνεται ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐρμηνευθέντων χωρίων τοῦ ἐν λόγῳ πλατωνικοῦ διαλόγου.

Δ. Ν. ΚΟΥΤΡΑΣ

* * *

Prolegomena de comoedia Scholia in Acharnenses, Equites, Nubes, Fasc. III 2 continens scholia recentiora in Nubes. Edidit W. J. W. Koster, Bouma's Boekhuis B. V., Groningen 1974 (CXXVIII + 476).

Ὁ εὐφύμως γνωστὸς διὰ τὴν λαμπρὰν *Traité de métrique grecque* (Leyde 31962) Ὁλλανδὸς φιλόλογος κ. W. J. W. Koster ἀπὸ ἡμίσεος ἤδη αἰῶνος ἀσχολεῖται περὶ τὴν χειρόγραφον παράδοσιν τοῦ Ἀριστοφάνους: τῷ 1927 ἐξέδωκε τὰ Scholia in Aristophanis Plutum et Nubes vetera, Thomae Magistri, Demetrii Triclinii nec non anonyma recentiora partim inedita τῷ 1953 ἐν τῇ REG ἔγραψε περὶ τῶν χφφ. τοῦ Ἀριστοφάνους τῷ 1954, μετὰ τοῦ κ. D. Holwerda, ἐν *Mnemosyne*, περὶ τοῦ Εὐσταθίου, τοῦ Τζέτζου, τοῦ Μοσχοπούλου καὶ Πλανοῦδη ὡς ὑπομνηματιστῶν τοῦ Ἀριστοφάνους τῷ 1957, περὶ τινος χφ. τοῦ Ἀριστοφάνους γραφέντος ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου τῷ 1964, ἐν *Mnemosyne*, περὶ τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ Ἀριστοφάνους ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου κλπ. Νῦν ὁ κ. Koster ἐκδίδει τὰ εἰς Νεφέλας σχόλια τοῦ Θωμᾶ καὶ τοῦ Τρικλινίου, ὡς καὶ πλῆθος νεωτέρων ἀνωνύμων σχολίων. Τῆς ἐκδόσεως προτάσσονται μακρὰ προλεγόμενα, πίνακες συντομογραφῶν καὶ βιβλιογραφίας, ἐπιτάσσονται δὲ πίνακες εἰς τε τὰ προλεγόμενα καὶ τὸ ἀρχαῖον κείμενον.

Είναι γνωστόν ὅτι, ἀπὸ τῶν ἐρευνῶν τοῦ Zacher (Die Handschriften und Classen der Aristophanesscholien, 1888), ἔχει διαπιστωθῆ ὅτι τόσον τὸ ποιητικὸν κείμενον ὅσον καὶ τὸ κείμενον τῶν σχολίων τῆς «Βυζαντινῆς» καλουμένης τριάδος τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλουτ., Νεφ., Βάτρ.) ἐξεδόθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ καὶ ὑπὸ τοῦ Τρικλινίου. Αἱ ἐκδόσεις αὗται, ὡς συνάγεται ἐκ διαφόρων ἐνδείξεων καὶ τεκμηρίων, τοποθετοῦνται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1300 καὶ 1330 (α' καὶ β' ἔκδ. τοῦ Θωμᾶ περὶ τὸ 1300 καὶ 1310 ἀντιστοίχως· α' καὶ β' ἔκδ. τοῦ Τρικλινίου περὶ τὸ 1320 καὶ 1330 ἀντιστοίχως). Καὶ αἱ μὲν τοῦ Θωμᾶ ἔφερον χαρακτῆρα γραμματικὸν κυρίως καὶ ἐπεξηγηματικόν, αἱ δὲ τοῦ Τρικλινίου, ἐρειδόμεναι ἐπὶ τῶν τοῦ Θωμᾶ, ἐπηρξήθησαν διὰ νέων ἐρμηνευμάτων, διὰ μετρικῶν παρατηρημάτων ἀνταποκρινομένων εἰς τὸ περὶ τὴν μετρικὴν γνωστὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Τρικλινίου, ὡς καὶ διὰ κριτικῶν παρατηρήσεων ἀφορωσῶν εἰς γραφὰς ἢ εἰκασίας γενομένας ὑπ' αὐτοῦ δεκτὰς εἰς τὸ ποιητικὸν κείμενον.

Ὁ κ. Koster, ἐν τοῖς Προλεγομένοις, περιγράφει κατὰ τρόπον ἐξαντλητικὸν καὶ ἐντελῶς ἀπηκριβωμένον τοὺς ἀντιπροσωπευτικὸς ἐκάστης τῶν εἰρημένων ἐκδόσεων τοῦ Θωμᾶ καὶ τοῦ Τρικλινίου κώδικας, ὡς καὶ ἐκείνους τῶν μικτῶν καὶ νεοθευμένων Θωμανο-Τρικλινιακῶν ἐκδόσεων. Ὡσαύτως ὁμιλεῖ περὶ τῶν κωδδ. τῶν εἰς Πλουτ. καὶ Νεφ. «Λευδιανῶν» σχολίων (scholia Leidensia), οὕτω ὀνομαζομένων, διότι εἰς αὐτὰ ὑπόκειται ὁ B P.G. 61c κώδιξ τοῦ Leyden· περὶ τῶν ἰδιαζούσης φύσεως μετρικῶν παρατηρήσεων τοῦ κώδ. Cremon. 171· καὶ περὶ νεωτέρων ἀνωνύμων σχολίων.

Καὶ ἡ ἐκδοσις αὕτη τοῦ κ. Koster τυγχάνει ἀπὸ πάσης ἐπόψεως λαμπρά. Εἰς τοῦτο συντελοῦν καὶ ἡ μεθοδικὴ διαπραγματεύσις τοῦ πλούτου τῶν περὶ τῶν κωδδ. εἰδήσεων καὶ ἡ ἀπηκριβωμένη ἐκδοσις τοῦ κειμένου τῶν Βυζαντινῶν λογίων καὶ ἡ ὑποδειγματικὴ ἐκτύπωσις τοῦ βιβλίου. Ἐὰν δέ, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς τοιαύτης φύσεως κείμενα, τὸ ἀληθῶς πολύτιμον δὲν εἶναι ἀνάλογον τοῦ κατὰ βληθέντος εἰς τὴν ἔρευναν μόχθου, τοῦ-ο κατ' οὐδὲν δύναται νὰ μειώσῃ τὴν σπουδαιότητι τῆς μετὰ χεῖρας ἐκδόσεως· ἀπλῶς ὑποδεικνύει ὅτι εἰς τὰ παραφραστικῆς φύσεως ὑπομνήματα τῶν Βυζαντινῶν λογίων δὲν διεσώθησαν ἱκανὰ στοιχεῖα ἐκ τοῦ φιλολογικῆς μόχθου τῶν ἐνδόξων γραμματικῶν τῆς Ἀλεξανδρείας. Χαιρετίζομεν, λοιπόν, καὶ ἡμεῖς τὴν ἐκδοσιν τοῦ κ. Koster καὶ μετ' ἀνυπομονησίας ἀναμένομεν τὴν ἐν τῷ Προοιμίῳ ἀναγγελλομένην ἐκδοσιν τῶν ἀρχαίων σχολίων εἰς τὰς Νεφέλας ὑπὸ τοῦ κ. D. Holwerda.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Διδ. Φ.

* * *

CORPUS PHILOSOPHORUM GRAECORUM RECENTIORUM: Πέτρος Βράϊλα — Ἀρμένη — Φιλοσοφικά Ἔργα, τόμος Δ', ἡμίτομος β', ἐπιμέλεια ἐκδόσεως καὶ παρουσιάσεως ὑπὸ Ε. Μουτσοπούλου καὶ Ἀ. Γλυκοφρύδου — Λεοντσίη, Ἀθῆναι, 1974, σχ. 8ον, 407 σσ.

Ἀπὸ τοῦ 1969 ἐκδίδεται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν κ. Ε. Μουτσοπούλου τὸ Corpus philosophorum Graecorum recentiorum, τὸ ὁποῖον ἔχει προκαλέσει ἤδη τὴν τε ἑλληνικὴν καὶ τὴν